

Čís. 7472.

Zákon o posloupnosti do statků střední velikosti ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy.

Pojem »rolnické usedlosti« ve smyslu zákona nevylučuje, by k ní do jisté míry nenáležely též lesní pozemky, aniž záleží na tom, že snad v budoucnosti bude lze některé pozemky zpeněžit jako stavební parcely.

Vylučovací důvody jsou uvedeny v § 6 čís. 4 zákona výčetmo. Význam výrazu »zpravidla« v úvodu k § 6 čís. 4 zákona.

Do usnesení sborového soudu první stolice, jenž jest povolán k tomu, by rozhodl, zda jest uplatňovaný vylučovací důvod opodstatněn i po stránce hmotněprávní, jest přípustným rekurs ku sborovému soudu druhé stolice.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1927, R I 903/27.)

V pozůstalostním řízení po Matildě W-ové vydal pozůstalostní soud usnesení, že jest pozůstalost projednati podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy o posloupnosti do statků střední velikosti a že se za přejímatele dvoru určuje zůstavitelův syn Antonín W. Rekursní soud k rekursu dědiček napadené usnesení potvrdil. V otázce, zda jest pozůstalost projednati podle zákona o posloupnosti do statků střední velikosti uvedl v důvodech: V rekursu se uvádí, že pozůstalostní nemovitost není dvorem, ježto nejde o zemědělskou usedlost. Nehledíc k posudku znalců jde na jevo i ze zprávy berního úřadu, že pozůstalostní nemovitost dlužno vzhledem ke katastrálnímu čistému výnosu a k velikosti pokládati za usedlost střední velikosti. Rekurentky odvolávají se ohledně výrazu zemědělské usedlosti na § 2 zákona záborového ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., přehlížejí však, že tento zákon má platiti pouze pro zábor velkého majetku pozemkového, že jest to tedy zákon zvláštní a že § 2 tohoto zákona rozlišuje mezi pozemky sloužícími účelům čistě zemědělským a pozemky sloužícími účelům lesního hospodářství, dále mezi půdou plodnou a neplodnou. Nijak však nemůže § 2 záborového zákona přijíti v úvahu pro použití zákona o posloupnosti do statků střední velikosti, ježto by se tím začáste znemožnilo použití tohoto zákona, ježto téměř u každé zemědělské usedlosti jest něco lesa pro hospodářské potřeby statku (získávání steliva, dřeva). Vyžaduje se však, by zemědělská část usedlosti byla větší a značnější, jak jest tomu i v projednávaném případě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu, pokud šlo o to, že pozůstalost Matyldy W-ové jest projednati podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, vyhověl mu však pokud za přejímatele dvoru byl určen zůstavitelův syn Antonín W., napadené usnesení v tomto směru zrušil a uložil soudu první stolice, by dále po zákonu jednal.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud, přezkoumav napadené usnesení, shledává, že rozhodnutí o tom, že jde o statek střední velikosti podle zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy a že v důsledku toho jest pozůstalost projednávatí podle tohoto zákona, odpovídá úplně předpisům tohoto zákona. To platí zejména o názoru, že pojem rolnické usedlosti nevyklučuje, by k ní do jisté míry nenáležely též lesní pozemky; tento názor jest vysloven v § 2 bod 6 prováděcího nařízení ze dne 28. února 1909. čís. 3 věst. min. sprav. I stačí stěžovatelky odkázati na správné důvody napadeného usnesení, v němž též správně doličena nezávažnost toho, že snad v budoucnosti bude lze některé pozemky zpeněžiti jako stavební parcely.

Pokud jde o určení zůstavitelova syna Antonína W-a za přejímatele statku, vytýkají stěžovatelky, že byl porušen předpis § 109 j. n. a § 6 bod 4 poslední věta cit. zem. zák., a to právem. Podle tohoto předpisu jest sborovému soudu první stolice ve smyslu § 109 j. n. vyhrazeno rozhodnutí o tom, zda jsou tu vylučovací důvody písm. b) až e). V tomto případě přednesly stěžovatelky před pozůstalostním soudem, že Antonín W. jest 56 roků stár a svobodný a že jeho neschopnost, na statku hospodařiti, patrna jest ze stavu, v němž jest hospodářství vedené jím již od roku 1920; v dalším líčí stěžovatelky stav tohoto hospodářství. Tímto přednesem stěžovatelky v podstatě uplatňují vylučovací důvod písm. b), že totiž Antonín W. není pro duševní nebo tělesné vady způsobilým, by osobně hospodařil na statku. Podotýká se, že vylučovací důvody jsou v § 6 citovaného zákona uvedeny výčetmo a že již v rozhodnutí čís. 849 sb. n. s. bylo vyloženo, co znamená výraz »zpravidla« v § 6 cit. zák. v úvodě ku 4. bodu. Mělo býti proto postupováno podle § 109 j. n.; sborový soud první stolice jest povolán, by rozhodl, zda uplatňovaný vylučovací důvod jest i po stránce hmotněprávní opodstatněn, a proti jeho rozhodnutí jest přípustný rekurs ku sborovému soudu druhé stolice (srov. Horovo vydání civ. s. řádu poznámka 10 k § 109 j. n.), v tomto případě na vrchní zemský soud v Praze. Nebyl tedy okresní soud pozůstalost projednávající sám povolán, by rozhodl o nápadnictví Antonína W-a a by dal koncipované jím usnesení vyhotoviti a stranám doručovati bez jeho schválení příslušným sborovým soudem první stolice, a ani krajský soud nebyl ve své vlastnosti jako soud rekursní oprávněn ono usnesení okresního soudu ve věci samé přezkoumávati. Soud pozůstalostní měl podle § 109 j. n. předložiti spisy s návrhem svého usnesení nadřízenému sborovému soudu první stolice, než dal usnesení vyhotoviti a vyhotovení stranám doručiti.

Čís. 7473.

Řízení rozvodové jest ovládáno zásadou projednací.

Rozdíl mezi řízením projednacím a řízením vyšetřovacím při důkazu listinami.